

Metsäala kehittää luonnonhoidon käytäntöjä

Luonnonhoidon tavoitteista huolehtiminen on metsäalan toimijoille entistä tärkeämpää, kun metsien käyttö monipuolistuu ja puun käyttöä lisätään. Monimetsä-hanke kehittää toimintamalleja, joilla turvataan metsänkäytön kestävyyttä ja parannetaan luonnonhoidon tasoa. Toimintamallien myötä maanomistajat ja metsäammattilaiset voivat täydentää metsän- ja luonnonhoidon käytäntöjä arkiin metsänkäsittelyyn kuuluvilla keinoilla. Hanke toteutetaan metsänomistajien, heitä palvelevien metsäorganisaatioiden, metsäteollisuuden ja julkisten metsätoimijoiden yhteistyönä. Tulosten ja tavoitteen saavuttamiseksi metsäalan käytännön toimijoita tarvitaan mukaan kehittämistyöhön.

Monimetsä tuottaa laajan hyödyn

- monimuotoisuudelle tärkeiden elinympäristöjen tilan ja vesiensuojelutoimien tehokkuus paranee,
- luonnonhoidon toteutukseen liittyvä yhteisymmärrys lisääntyy,
- maanomistaja saa tavoitteidensa mukaista palvelua metsänkäsittelyssä,
- monitavoitteisen metsänhoidon palvelujen tarjoaminen helpottuu.

Hankkeen tulokset 2016–2018

Talousmetsien luonnonhoidon tehokkaat ratkaisut -raportti

Asiantuntijatyöpajoihin, haastatteluihin ja kirjallisiin aineistoihin perustuva selvitys luonnon-

hoidon keinojen kehittämisen vaihtoehtoista ja tarpeellisista toimintamalleista (arvioitu valmistuminen 10/2016).

Talousmetsien luonnonhoidon tehokkaat ratkaisut – käytännön sovellukset

Metsäorganisaatiot ja metsänomistajat kokeilevat valittuja toimintamalleja käytännössä. Kokeilujen suunnittelu, toteutus, seuranta ja dokumentointi ja julkaisu tehdään vuoden 2017 aikana.

Toimintamallien käytäntöön vienti

Kokeiltujen toimintamallien valtakunnalliseen käytäntöön vientiin tarvittavat työt, esimerkiksi koulutus- ja neuvontamateriaalit, järjestelmämuutokset, paikkatiedon kehittäminen, koulutukset ja muu tiedonvälitys tehdään vuoden 2018 aikana.

Monimetsä-hankkeessa tunnistetaan suositusten mukaisia sekä muita mahdollisia luonnonhoidon keinoja, jotka ovat ekologisesti vaikuttavia mutta käytäntöön heikosti juurtuneita. Käyttöön oton pullonkauloja ratkotaan kehittämällä ja kokeilemalla uusia toimintamalleja. Hankkeen loppuvaiheessa uudet toimintamallit viedään käytäntöön valtakunnallisesti.

Esimerkkejä metsänhoidon suosituksissa kuvatuista metsän- ja luonnonhoidon keinoista ja niiden toteutustavoista.

Luonnonhoidon keino	Toimintatapoja, joilla keinoa toteutetaan metsänhoidossa ja hakkuissa
Säästöpuiden jättäminen	- Säästöpuuryhmien ja yksittäisten monimuotoisuudelle arvokkaiden puiden jättäminen uudistushakkuissa ja kasvatushakkuissa - Ensisijaisten säästöpuuryhmän paikkojen tunnistaminen leimikossa - Säästöpuiden keskittäminen leimikkotasolla - Säästöpuiden määrän vaihtelu tilanteen ja metsänomistajan tavoitteiden mukaan - Säästöpuuryhmän poltto
Lahopuuston ylläpitäminen	- Järeiden kuolleiden puiden jättäminen metsään - Järeiden ja pitkälle lahonneiden maapuiden varominen / kiertäminen metsäkoneilla - Järeiden tuoreiden lahopuiden siirtäminen pois koneiden tieltä - Tekopökölöiden teko harvennus- ja uudistushakkuissa - Säästökantojen jättäminen kannonnostoalueille
Metsikön puu-lajiston ja puuston rakenteellisen monimuotoisuuden ylläpitäminen	- Metsätaloudellisesti vähäarvoisten puiden ja pensaiden säilyttäminen raivauksissa, energiapuuharvennuksissa ja kasvatushakkuissa - Lehtipuusekoituksen kasvattaminen taimikossa ja kasvatusmetsässä - Riistatiheikköjen ynnä muiden pienpuustoltaan koskemattomien kohtien jättäminen raivauksissa ja harvennushakkuissa - Eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus
Luontokohteiden turvaaminen	- Luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen arvokkaan elinympäristön rajaaminen hakkuiden ulkopuolelle - Monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä säilyttävä hakkuu luontokohteessa - Eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus luontokohteessa - Varjoisan luontokohteen ominaispiirteiden tukeminen viereisten kuvioiden metsänkasvatuksessa - Luontokohteen ominaispiirteitä turvaava hakkuujärjestys - Luontokohteiden hoito- ja kunnostustyöt
Lajiesiintymätiedon huomioon ottaminen	- Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen turvaaminen - Petolintujen pesäpaikkojen ja pesinnän turvaaminen - Peitteisyyden hallinta metson soidinalueilla - Metsäkanalintujen pesien suojaus maanmuokkausalueilla - Tiedossa olevien uhanalaisten lajien elinpaikkojen turvaaminen - Hakkuiden välttäminen touko-kesäkuussa lintujen pesimäaikaan lehtipuu-valtaisissa kohteissa, rehevissä korvissa ja rehevissä rantametsissä
Pintavalutus vesien johtamisessa	- Kaivu- ja perkauskatkojen käyttö ojissa - Pintavalutuskentän perustaminen - Vesiensuojelun suojakaistan jättäminen rantaan
Saostus vesien johtamisessa	- Lietekuoppien ja pohjapatojen käyttö ojissa - Monivaikutteisen kosteikon rakentaminen - Laskeutusaltaan rakentaminen
Hakkuu- ja muokkaustapojen vaihtelu vesien-suojelun hyväksi	- Vesistövaikutukset minimoiva ajourasuunnittelu - Maanmuokkaustavan vaihtelu uudistusalueilla - Pienvesien ja ojien ylitysten suojaaminen havutuksella tai tilapäissilttaa käyttäen - Latvusmassan puiminen suojakaistojen ja ojien ulkopuolelle - Ojitusmätästyksestä luopuminen vesiensuojelullisesti herkällä kohteella - Muokkauskatkojen jättäminen äestyksessä - Eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus vesiensuojelullisesti herkällä kohteella - Laajojen kunnostusojitushankkeiden toteutuksen vaihteistaminen - Happamilta sulfaattimailta koituvia vesistöhaittoja ehkäisevä toiminta ojienkaivuussa - Vesiensuojelurakenteiden kohdentaminen paikkatietoon perustuen